

Heijermans' Camera

Meijerburgh

25
CENTS

Open brief aan
een dief

Levensschetsen

DOOR

HERMAN HEIJERMANS J.
(S. FALKLAND)

N. v. A. W. Segboer's Uitgevers-Mij. Den Haag

Heyermans' Camera

Levens=schetsen

door

Herman Heyermans Jr.
(S. Falkland)

Juweeltjes van Literatuur

die men telkens zal herlezen en inleven. Het zijn korte diepergaande meesterstukjes zooals wij er in onze literatuur niet veel kunnen aanwijzen.

Prijs per deeltje f 0.25

Dodinette

Het Raadsel

Pour tant d'Amour

Angstig geheim achter
het bed

Van Liefde en tanden

Open Brief aan een Dief

Voetje

Intiem Diner

Hoog Bezoek

Vrede-stichter

Muziek en magere lapjes

Kiekjes uit een stil straatje

Dubbel Graf

Ieder deeltje staat op zich zelf.

OPEN BRIEF AAN EEN DIEF

OPEN BRIEF AAN EEN DIEF

LEVENSSCHETS

DOOR

HERMAN HEIJERMANS JR.

N. V. A. W. SEGBOER'S UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ
'S GRAVENHAGE

„In den nacht van Donderdag 4 op Vrijdag 5 Juli j. l., is er ingebroken in het kantoor der N. V. „Tooneel-vereening“ aan den Binnen-Amstel 178 te Amsterdam. De dief, die zich toegang tot de lokalen door middel van valsche sleutels schijnt te hebben verschaft, en die waarschijnlijk bij zijn bezigheden gestoord werd, heeft de brandkasten onaangeroerd gelaten en zich tevreden gesteld met het medenemen van een Ideaal-schrijfmachine. Het nummer dier machine is bekend. De politie stelt een onderzoek in.“

(Sensationeel Courantenbericht.)

Beste en hooggeachte Dief!

Daar je bij het bezoek aan de lokaliteiten, waar ik thans gedurende meer dan vijf jaar lief en leed doorwurm, in je prestaties werd gestoord, en verzuimde je adres achter te laten — een overigens meer dan verklaarbare slip of memory! — tracht ik langs dezen meer en meer gebruikelijken weg, eenige moreele verbintenis in dezen immoreelen tijd met jou te verkrijgen.

Lieve, me nog onbekende vriend en collega: we gappen allen, direct of indirect, bewust of onbewust, bescheidenlijk of met Danaïden-magen.

Het te betwijfelen of er aan te tornen, ware een daad van operste zothed, waaraan jij noch ik me schuldig mag maken.

Hoe zoude ik, gegeven eene zoo schoone en niet weg te cijferen Werkelijkheid, jou een kleine wandeling in de maatschappelijke ruimten eener Naamlooze Vennootschap kunnen euvel duiden? Au contraire, m'n vriend.

Je was van een beminnelijke discretie: je verscheurde geen papieren — je liet manuscripten van je beste Hollandsche letter-

kundigen onaangeroerd — je meed zelfs de gereed-liggende sleutels van zegge twee brandkasten met kantoorboeken, contracten, onuitgegeven drama's enz.

Indien je de safe in de kamer van den administrateur geforceerd had, zou je 'n geldvoorraad van Een gulden en drie cents gevonden hebben, een zilverbon Nummer 000158 met drie losse centen en eenige slecht-klevende postzegels.

Ik mag, waarde collega, het contante bedrag te dezer plaatse met naam en voornaam noemen, zonder mezelf of eene Naamlooze Vennootschap te blameeren, omdat er meerdere Tooneel-Naamlooze-Vennootschappen zijn, die in het volle seizoen dikwijls minder formeele waarden in kas hebben.

Niet voor niet zien vele directeuren zorgelijk geel-bleek, als Moeder Kunst 'n duitje in 't zakje doet . . .

En om het nu maar dadelijk, recht op den man af, te zeggen — je ben me tegen gevallen, waarde levens-collega.

Van af m'n jeugd, toen ik de eerste appels stal en op m'n falie kreeg, omdat ik de wanbof had gesnapt te worden — de eerste Leer voor ons allen zij: doe het zóó, dat het nièt de k o m p l e e t e aandacht van uwen naaste trekt! — vanaf die zoetste jongens-jaren had ik geweldig respect voor den Rinaldo, den Bravo-in-'t fluweel, den Boef-en-gros, den onverveerden Inbreker-met-verfijnden-klassiek-intellekt.

In den clownesken Levens-arena is zelden de sterke Marqué de meest onsympathieke figuur. Waarom beging jij, intellektueele, die mijn schrijfmachine gapte, de curieuze vergissing — om bij een Tooneel-onderneming in te breken? . . .

Was dat verstandig vriend? . . .

Was het je onbekend, dat onze activa uit onnoozele theater-dekors en tweedehands-meubelen bestaan? . . .

Geloofde jij in de enormiteit van Kasmiddelen au bout de la Saison? . . .

Was je op aandeelen-in-portefeuille belust? . . .

En wist je niet dat twee léége brandkasten tot de mise-en-scène van den bekwamen Directeur-up-to-date behooren? . . .

Arme vriend en collega, hoe diep zou je teleurstelling geweest zijn, als je tot de zilverbon Nummer 000158 was doorgedrongen

en je eeltige werkvingers drie luttele koperen centen hadden geteld . . .

Waarlijk men breekt niet in bij Theaterdirecteuren.

Deze lieden te taxeeren op het peil van normale kapitalisten met couponscharen, paarden dasspelden en Cash à discrétion, getuigt van een kinderlijke fantasie, die aan de eene zijde — gelijk alle kinderspel — prettig doet glimlachen, maar aan de andere zekere mate van dédain opdringt.

Lieve vriend en collega — ik dool nog steeds door de schilder-achtigste streken van ons land.

Indien ik je bij je inbraak verrast had, zou ik voorwaar een boom met je hebben opgezet over het wijsgeerig begrip van den Diefstal in het algemeen en jouw leutige vergissing in het bijzonder.

En ik zou je beleefd verzocht hebben mijn Ideaal-schrijfmachine achter te laten en liever iets anders mede te nemen.

In de keuken stonden heel-aardige dingen: opgezette vogels, oude klokken, flesschen met imitatie-champagne, vazen, koperwerk enz. In de tusschenkamer was 'n aanzienlijke collectie metaal-draad-lampen, buizen, gordijnen, kleedjes. In de tweede kamer 'n heele tooneel-bibliotheek. In de voorkamer had je tot zelfs zilveren scheepjes, pullen en souvenirs kunnen vinden.

Waarom juist mijn Ideaal-schrijfmachine? . . .

Ik ken je niet, weet niets van je leven, teleurstellingen, verlangens, zorgen of vreugden.

Maar sinds 't mij hier-buiten bericht werd, dat 'n mede-mensch (ik bespaar je de minder hoffelijke en van onjuist inzicht getuigende adjectieven, waaraan jouw naam gekoppeld werd) zich 's nachts in een ledig gebouw, boven 'n pas ingerichte Bar begaf en zich met levensgevaar aan mijn bijzonder Eigendom vergreep — pieker ik maniakaal over 't ongewone van 't geval.

Wie zijt ge, vriend-dief?

Waarom een zoo zwaar en onhandelbaar en waarachtig versleten ding als deze schrijfmachine? . . . Men steekt zoo'n voorwerp niet in z'n vestzak . . . Men draagt het niet onzichtbaar door middernachtelijke Amsterdamsche straten . . . Men beleent het niet:

ik had er in tijden van nood weet van . . . Een opkooper schiet er naar menschenlijke berekening geen rooien duit op . . .

Wie zijt ge, onbekende en in-den-piepzak-verkeerende?

Want zoo je niet in den piepzak verkeerde, zou je niet met valsche sleutels rondloopen — en zoo je geen ellendige dilettant-inbreker was, had je de ledige brandkasten opengeboord — en zoo je niet krom-van-zorg was, had je geen driekwart verbruikte, maar voor mij broodnoodige schrijfmachine gemoerd!

Zoo ik detective ware — of een van de Onherkenbaren van de Hollandsche recherche — met 'n plat boord, 'n zwart dassie, 'n stijven dop en 'n confectie-pakje — zou ik mij op 't pad begeven, om je te ontdekken en 'n humane surprise voor je achter te laten.

Hier-buiten, bij de sappige koebeesten, de zwaluwen, de droomende ganzen, de roepende koekoeken, de duikende koolmezen, peins ik thans in lommerrijke laantjes over jouw avontuur.

Ik zie je binnensluipen, angstig, voorzichtig, bang voor zooveel maanden eenzame opsluiting — ik zie je de gekalkte muren met je dieve-lantaarn belichten — en opschrikken bij Piet in 'r kooi — en trillen bij Poes met 'r drie kornuiten van jongen — en het aanplakbiljet lezen: „De Weg naar de Hel!” — O, koortsbeeld, die symbolische titel in 't nachtelijk duister! — en rondloeren om de plek met de zilverbon Nummer 000158 met de drie centen te ontdekken — en plotseling huiverend stilstaan bij 't geritsel, dat je doet vermoeden, dat Samuel Falkland met 'n zes-loops-revolver op is gestaan en je toebuldert: „Handen omhoog, of ik schiet!” — en dan dol van duizend-en-een-vreezen vluchten met de Ideaal-schrijfmachine onder je arm . . .

Arme, lieve, beste kerel — arme lotgenoot, op deze wel-bezochte Aarde — wat moet je geleden hebben, en wat moet er in je zijn omgegaan, toen je mijn schamel gereedschap tot je nam! . . .

Vannacht, terwijl het hier onweerde — toen de bliksemflitsen in den spiegel boven m'n vuile kom weerkaatsten en paars-blauwe zigzaglijnen in benauwende speling leken te bersten — vannacht, terwijl m'n bed bij de donder-ploffon ongezellig bewoog, de boomen zwiepten en de regen zoo neergutste of 'r minstens 'n dozijn wolken braken — heb 'k opnieuw aan jou en de gegapte Ideaal-schrijfmachine gedacht . . . In martelend visioen trachtte ik de

schakels dezer ontzettende gebeurtenis in m'n tam bestaan te her-eenigen . . .

Was 't de aanstaande van m'n schrijfmachiniste?... Wilde hij haar listiglijk vacantie bezorgen? . . .

Of was Jan met zijn sleutel op 't kantoor geweest, om mij te dwingen frissche lucht te gaan happen?

Of was 't Adriaan, bang dat ik me in de zomermaanden zou over-tikken? . . .

De eene hypothese stapelde 'k op de andere — de schrikbeelden verdrongen mekaar — vermoeid verdacht 'k m'n beste kameraden — want: zoo redeneerde 'k, terwijl de rommelend-dreunende don-derwagen over 't dak van 't Pension henen-botste — deze dief van mijn oude machine kan geen gewone, heel-ordinaire dief zijn.

Men breekt niet in voor 'n oud Ideaal.

Het is of iemand uit m'n directe omgeving — of het is iemand, die 'n Ideaal nóódig had — 'n lettré met veel haartjes in z'n inkt — 'n modern letterkundige, met onleesbaar handschrift . . .

Neemt 'n beslist beroeps-inbreker 'n schrijfmachine mede? On-denkbaar . . .

De absurditeit ligt 'r meters dik boven op.

'n Erkend beurs-spekulant koopt geen twintigje Staatsloterij. 'n Ossen-slachter-en-exporteur plukt geen doode musch. De bende-van-Begeer vernedert zich niet met 'n gebaar tusschen-mal-en-dwaas ten kantore van een Tooneel-onderneming in de maand Juli — en verwijdert zich niet met 'n Ideaal-schrijfmachine, jaren en jaren in gebruik!

Daarenboven: de beroeps-misdadiger — de waarachtige met in-brekerswerktuigen — weet wat ridderlijkheid is, en zal er niet aan denken 't gereedschap te moeren, waarmee 'n timmerman, 'n smid of 'n schoenmaker z'n dagelijksch brood moet verdienen!... Den auteur van zijn gereedschap ontdoen — hem z'n moderne pen te ontfutselen — 't gereedschap, waarmee hij honderden Falk-landjes en tientallen stukken schreef te rooven: men spreke nog zooveel kwaad van een gappenden mede-burger — tot aan 't uur van m'n laatsten proza-regel zal ik m'n geloof in de eer van den vak-man ook op dit gebied blijven behouden!

En dus — wat te bewijzen was, beste vriend en collega: je ben

nog zéér jeugdig op het pad-der-misdaad — je ben wat de studenten 'n groentje noemen — je ben in 't primaire stadium der Gapperij — je ben 'n aarzelende beginneling, een — en dit zou me waarlijk kunnen ontstemmen! — 'n dilettant zónder gevoel voor rechtvaardigheid — want men respecteert het hand werktuig van 'n brood-werker — je ben geen gróóte kerel, maar 'n kruidenier — je zal nooit iemand worden — nooit 'n dief-van-beteekenis — nooit een, dien ik kan hoogachten.

Als ik inbreek doe 'k 't voorzeker en-gros. En met hartstocht. En boven 't middelmatige uit.

Doe iets of doe het niet. Maar als je 't doet, doe 't goed. Ik zou je om je petieterig gebaar kunnen haten. Wie, om den drommel, stelt zich zóó grutterig aan? Gij, kruimel-dief! . . . Gij, burgerlijke ziel! . . . Gij, peuteraar . . .! . . . Op m'n woord, ik zou je op je gezicht willen slaan — om dat halve, dat onwaardige, dat maffe en schriële gegap! . . .

En nog één verzoek: zorg dat je niet wordt ontdekt! . . .

Ik begrijp, dat 't je niet makkelijk zal vallen m'n Ideaal om te smelten of 't zoo te sloopen, dat je 'r 'n belegden boterham mee verdient — 't is me alles glad-onverschillig en ik ben bereid je 't ding te schenken, mits de Justitie 'r niet achter komt, wie jij ben, en dat jij 't gedaan heb! . . .

Iets te stelen — om 'n grof woord te gebruiken — acht 'k minder erg dan 't zoo gloeiend-onhandig te doen, dat de zaak voorkomt.

Eens was ik getuige in 'n historie van publieke beleediging — en ik was 'r 'n heelen dag mee kwijt. Eens was ik aanklager in 'n geval van schending der Auteurswet — ik moest me laten „gelden” om de rechten van derden te verdedigen — en ik was wederom een vetten dag kwijt. Eens werd ik gedagvaard in een echtscheidingszaak en wachtte uren en uren en werd den volgende dag terug-ontboden. Geen burger dezer landen heeft eenige aangename herinnering aan het opsteken der voorste vingers van zijn rechter-hand. Het is een korvee, een straf, waaraan je je tracht te onttrekken, als je kans ziet.

En daarom, lieve vriend en dief — behoud m'n schrijfmachine,

nu je eenmaal de moeite van 't inbreken gedaan heb — maar laat je niet snappen!

En mocht 't je later nog eens genoeg doen onaangediend in de kantoorlokaliteiten der Naamlooze Vennootschap terug te keeren, kies dan wat meer op je gemak — of kondig je bezoek tijdig aan, om me in de gelegenheid te stellen, 'n lijstje met inlichtingen en 'n staat van hooger-aangeslagenen in de Rijks- en Gemeentebelastingen, voor je gereed te leggen.

Dag, arme, naïve kerel — 't ga je verder goed op je sympathiek levenspad!

Vriendschappelijk je

Samuel Falkland.

ZOMERNACHT

Zoo waarachtig als ik mij soms verbeeld te leven — O, dierbare! —: er gaat niets boven gezwam. Zwammen is de staat van extase-looze extase van wat de meest ziellooze: Ziel noemt. Zwammen is de dolce far niente van den in Zomerslaap verkeerende, 't lodder-begin van den heiligen Nirvanah. Welnu, ik zwamde reeds eenige keeren voortreffelijk over zinledige zeepbellen, waarvan ik u de potentie poogde te suggereeren door de grillige wiegeling der kleuren in den genoeglijken Camera vast te leggen — ik zwamde met zon-ontwende oogen over komieke dingskes, die een degelijk auteur pleegt te mijden — heeft de lezer geen recht op 'n zoet-gekonfijt, wel-doorkneed, smakelijk-besuikerd gebakje? — ik zwamde lukraak, gelijk 'n kegelaar na z'n zesde biertje of 'n zeer-doorvoede bij de rookwolken van 'n Karel I. — ik zwamde lekker-luierend over kanarietjes en grazende koeien — en in diezelfde, ongeoorloofde, half-weelderige, half-dommelende stemming, ga ik opnieuw knikkebollend zwammen — ik voel 't — en mis de energie, om de los-bungelende leidsels straffer aan te trekken . . . Ik kan niet anders . . . De hemel helpe mij . . . Amen . . .

Een *Culex pipiens* of een *Culex cantans* — 'n piepende of 'n zingende is 'n beest van 'n beest. Ik ken 'n dame, 'n charmante, die in buien van ernst of humor den mensch bij z'n soort-naam beest noemt, en zich in de nomenclatuur niet vergist. Er zijn in de orde der Beesten, eerste, tweede, derde of vierde Orde, variaties, die in een Pension snurken en zich gedragen of Pension-kamers met drie-steens-muren van elkaar gescheiden zijn — er zijn varianten met onsterfelijkheids-gelaten, als ze 'n lintje in 't knoopsgat dragen of in uniform op 'n echt paard gezeten, boven God en de Wereld uit, voor zich staren — er zijn specimen, die zich voelen en u oneindig vernederen door hun hautaine allu-

res — maar in het algemeen zijn het normale beesten, die gewoon-beestachtig doen en geen te bizarre mijmeringen opdringen . . .

De *Culex* van de Vierde Orde, van de Twee-vleugeligen of *Diptera*, is wat Nietsche zou noemen 'n Ueber-beest, 'n beest met afzonderlijkheden en bestiale neigingen. Ik weet niet of 't gepast is 'n dergelijke beschuldiging uit te spreken, omdat Rousseau (of was 't 'n ander: ik zit nog altijd buiten, en heb geen boeken bij de hand om gedocumenteerde geleerdheid te luchten!) — omdat Rousseau terecht zeide: „La bête est née libre et partout elle est dans les fers!” — en omdat 't wijsgeerig inzicht waarschuwt nooit eenig beest 't hem (haar) toekomend voedsel te onthouden . . . Na een zomerschen nacht, als die van gister, neigt men er echter toe 'n *Culex cantans* — want zij was 't — zij zong zelfs melodieus — te belasteren en met minder minzame oogen te aanschouwen. Dikwijls sprak ik symbolisch: deze man kan mijn bloed drinken — en na en zulke oud-testamentarische zegswijze hield ik mij op discreteen afstand — de *Culex* dronk inderdaad mijn bloed en zoo overmatig, dat zij in een bloed-roes verkeerde en te zat was, om zich aan de hand-der-wrake te onttrekken, als ik het vijfde Gebod had willen mis-kennen.

Bij het onkleeden — dien zwoelen nacht — bewoog zij zich in mijn kamer. Listig-bezonnen kiepte 'k haar onder het glas van de waschtafel, schoof er een kennisgeving onder van den Ontvanger der Directe Belastingen, Kerkstraat 96/98 — „vrij van briefport ingevolge Koninklijk besluit van 1 Maart 1915, Nr. 34” — en bekeek haar in de handige cel van dichtebij. Hij was een zij. Wetenschappelijk zeker. En 'n Steekmug van ongewone afmeting. De hoornachtige, holle, snuit met de vijf tasters was onbehaard — de vedervormige sprieten, zoo ik me niet vergis, kenteeken van den robusten man-mug, ontbraken. Half-ontkleed, blij met de vangst, boog ik me dicht over 't glas met de fatsoenlijke waarschuwing der Directe belastingen en bewonderde den merkwaardigen bouw der *Culex cantans*, de gootvormige onderlip, die als scheede van den geduchten steeksnuit diende, de donkere ringen van achterlijf en vleugels, de boven- en onderkaak, de slanke pooten. En terwijl 'k als wel-opgevoed staatsburger m'n nachttoilet volmaakte, m'n pantalon in de plooiën hing

enz. — het lijkt me correcter met 'n dor „enz.” te besluiten, dan 'n niemand regardeerende inventaris van nachtelijke voorbereidselen *salve errare et ommissione* op te maken — overdacht 'k voor de oneindigste maal hoe onpeilbaar, duizelingwekkend en enorm de Wonderen-afgrond is, waarlangs ons fossiel quantum leven beweegt. Tegen den tijd dat de herfstblaren vallen, koortst je bestaan weer voort in 't onwezenlijk, anti-natuurlijk Ding, dat Groote-stad heet, ga je op en verdwijn je in 't gekrioel van menschen, huizen, straten: waarom je in de paar weken van vrijheid-in-'t-Groen niet als 'n in volste fantasie spelend kind aan 't superbe, mateloos Spel van de Natuur over te geven? Vanmiddag bij 't wandelen buiten, streek 'n Onze-lieve-Heers-beestje, aangedragen door den Zuiden wind op m'n schouder neer, 'n zevenstippelig, met menierooede, van voren witte dekschilden — wel 'n half uur bleef ik z'n rossinant — en toen-ie me in den steek liet voor 'n uitstap naar 'n jongen.den, kuierde 'k voort met de stellige sensatie, dat-ie wél zoo belangwekkend was als 'n gros kakelende, in-zich-zelf-geloovende tijdgenooten. En de Steekmug, onder 't waterglas, soms tegen de glas-koepeling op-gonzend, dan weer bedrukt neerstrijkend op de Kennisgeving van den Ontvanger der Directe Belastingen, leek me in de kamerstilte — de voorbeeldig-ongekende om elf uur 's nachts! — 'n vriendelijk, merkwaardig bezoeker, die op haar tochten meer en meer-afwijkends gezien had dan de brave Samuel Falkland, die als 'n malloot z'n tanden poetste voor-ie in z'n gestadig-kreunend ledikantje stapte. Indien gij Lezer, te dezer hoogte van schets, de intelligente opmerking maakt, dat ik in herhalingen verval en ijselijk zwam: ik heb u dadelijk bij het begin van m'n Nocturne eerlijk gewaarschuwd dat ik zóú zwammen — en dat niets me hiervan vandaag kan weerhouden... Er stijgt geen levens-gebeuren boven het levens-gezwam, het lekker-rustige en bezadigde na 'n nacht vol verwerpelijken wrevel...

„Het ga je wel, vriendin”, sprak ik het wijfje *Culex* toe, terwijl de Falklandsche spillebeenen den tocht op 't buitenbalkonnetje doorstonden en 't Falklandsch flanelletje als 'n bolgeslagen fokzeil in den zomerscher avondwind omhoog spande:

„het ga je verder voortreffelijk op je bloeddorstigen levensweg! Herneem je vrijheid en wees voorzichtig bij je avonturen, want er zijn weinig gekken als ik, die respect voor 't leven van 'n ander beest hebben!... Vaarwel, vriendin en geenszins au revoir!”

Tegelijk trok ik de Kennisgeving voornoemd van onder 't waterglas, zag hoe 'n grijs stipje behendig-snel uit de gevangenis vluchtte, maar nog vóór 'k 't gordijn kon laten zakken, schoof de schalk de kamer weer in, raak op 't licht van de elektrische lamp toe, en toen 'k haar trachtte te grijpen was ze zoo meesterlijk verdwenen, dat ze met geen reeds eenigszins kippige Falkland-oogen op 't bloemetjesbehang te ontdekken viel. Met berusting tegenover dit betrekkelijk weinig fair play, knipte 'k 't licht uit en kroop onder 't dek. M'n boven-buurman snurkte met de gematigdheid van 'n vermoeid doch verkouden tijdgenoot — overigens was 't de rust van 'n broeiend-lauwen zomernacht. En 'k zou, even vermoeid en even verkouden, vermoedelijk z'n voorbeeld behagelijk gevolgd hebben, als m'n ontvluchte *Culex cantans* geen irriterend zoemlied dicht in de buurt van m'n onbeschermd hoofd hadde ingezet. Waarlijk onnoozel lag 'k 'n poos met open oogen. 't Gezond verstand zei, dat je ook je oogen kon sluiten, maar men pleegt als bewust-geworden mensch meerdere dwaasheden te begaan — en men voelt zich nu eenmaal veiliger bij waarachtig gevaar, wanneer men ijverig spiedt. De smakker, 'n paar maal verjaagd, zong nu 'r solo in de buurt van m'n lichtend, uitnemend Kiek-klokje, geschenk van 'n besten kerel, die me joviaal had gezegd: „Samuel, met dit klokje op je nachtkastje kan je ten allen tijde in 't donker zien hoe laat 't is!...” „Ik hoef 's nachts niet te weten aan welk uur we houden,” had ik geantwoord: „want in m'n bedje slaáp ik!...” Het was de tweede nacht na de vriendschappelijke daad van 't kostelijk geschenk en 'k sliep geenszins door 't vinnig gezoem van de Steekmug, wier leven ik gespaard had. Nu troostten de lichtende wijzers op de lichtende wijzerplaat, dat 't nog zéér vroeg was, amper kwart-over-elfen, en terwijl de adem door m'n neusgaten snoof, en m'n arm bij herhaling rond m'n hoofd zwaaide om der bezoeker aan te zeggen, dat 'k op m'n *qui vive* bleef, glimlachte 'k dankbaar om 't cadeau, dat me zoo onverwacht te

pas kwam. Buiten in den voorbeeldig-donkeren dorpsnacht stoeide de wind met de toppen der boomen en 'k zou fijntjes ingemaft zijn — iemand, die lak aan de upper ten van z'n maatschappelijke genooten heeft, kan zich de luxe van 'n gerust geweten voorloven — als de levens-dartele *Culex* niet telkens weer hardnekkig van me had willen próeven. Zij zong, haalde uit, tremoleerde met 'n paroxysme van muzikaliteit, om weer even later geniepig-verraderlijk te zwijgen. Dat laatste spande je zenuwen en je vergiste je niet, want telkens als 't waarlijk stil in de kamer-ruimte werd, meende je 'n licht gesprek te voelen — de plek begon te jeuken, heviger te jeuken, geweldig te jeuken — en terwijl je de nagels in je vleesch dreef, om de infectie onredelijk te verergeren, nam de satansche, kleine vijandin 'r kans op 'n andre, bloot-gegeven plaats waar.

Ik ben, achtenswaardige Lezer, 't tegendeel van 'n braaf man — en verheug me in deze eerlijke zelftaxatie. In het algemeen, en mede in het bijzonder, acht 'k 't wezen en 't begrip der Braafheid gloeiend-verouderd en zoo iemand me in 't zonnetje zou willen zetten met de loftuiting: „Falkland is 'n braaf mensch...” zou-ie me 'n rooden doek voorhouden. Indien er werkelijk „braafheid” op deze minderwaardige wereld bestaat — ze is in de laatste schoone jaren zoo inférier gebleken, dat je nauwelijks de behoefte voelt haar uit te schelden! — indien „braafheid” geen bakerpraatje en geen ongezonde fictie is, wil je 'r liefst zoo weinig mogelijk van hooren en zien. 'n Sul, 'n in-'t-gareelvoortsjokkende, 'n zichtbaar-humane, 'n „weldoener”, 'n z'n-plichten-vervullende, 'n dulder — hoe heet de gemeente verder? — zijn zulke brave lieden, dat je je tracht te oefenen in meer-afwijkende en aanstoot gevende ondeugden. Vandaar — en dit zonder verderen omhaal — m'n vrees om in dit schetsboek de perverse aandoening te biechten, dat ik de *Culex cantans* op m'n woord niet kon doodden. Daar staat 't. Zwart op wit. In 'n tijd van smakelijken moord en doodslag, anno 1918, in de maand Juli, lei 'n decadent auteurtje in z'n ledikant, en er was zulk een verwerpelijke aftakeling en erbarmelijke degeneratie in z'n ziel, dat-ie 'n bloeddorstig wezen, dat al eenige malen als 'n sluipmoordenaar in 't nachtelijk donker (behoudens 't klokje van

Kiek) z'n bloed met vijf venijnige tasters geslurpt had, niet naar de andere, veel-belovende wereld wilde helpen. Het was 'n stemming van Tolstojaansche overgave — 'n schijnbaar geval van monsterachtige braafheid... Als 'n mede-beest om in de nomenclatuur der charmante dame te volharden, me waarlijk hindert, sta 'k niet in voor m'n zachtmoedigheid — 'n blauw oog kan door 'n hyper-beschaafden gemoedstoestand veroorzaakt worden —: was 'k in dien zwoelen zomernacht ziekelijkgevoelig — was 'k door oververmoeidheid beneden de meest decadente sfeer?... Ik durf er haast geen verklaring van te geven...

Ik herinner me alleen, en dit met stelligheid, dat 'k in momenten van rust, terwijl m'n handen brandden of 'k in brandnetels gegrepen had, glimlachend achterover lei en 't kamerdonker, 't kamer-vierkant als 'n eenigszins grappig aandoende ruimte zag — 'n goedge kooi met 'n man en 'n dier.

„We zijn, vriendin”, mijmerde 'k stompzinnig of geëxalteerd: „met z'n tweetjes alleen — jij en ik. Ik doe jou niets, maar m'n stamgenooten hebben 'n rancune tegen je. Waarom zou 't vannacht niet eens jóúw beurt zijn? Je ben 'n prachtdier met je steeksnuit, je vijf tasters, je boven- en onderkaak en je zachte onderlip. Van den wind kun je niet leven en zoo je niet voelde, dat het je recht was mijn bloed te drinken, zou je het niet doen. Je ben geschapen als ik — naar men zegt: jij en ik op den zesden dag der Creatie — en je kunt niet ontkomen aan je destinatie om 'n driehonderd eieren te leggen. Zonder behoorlijke voeding gaat 't niet. En dus mag ik (intelligent beest) niet recalcitrant zijn en je mijn aandeel voeding onthouden. Ook past het mij allermint, om te beoordeelen of jij nut sticht en in welk nuttigheids-verband je tot de Schepping staat. Je ben 'r nu eenmaal, zooals ik 'r ben. Je eet, omdat je moet eten, gelijk ik 't doe, elk uur, dat ik er behoefte aan heb, zonder te wikken wat ik met m'n tanden verniel. Profiteer van m'n bezadigd-wijsgeerige of onzinnige stemming — neem zooveel roode en witte bloedlichaampjes tot je als je kan stouwen, maar laat de vivisectie niet te lang duren, want eenmaal ingeslapen, zou 'k tot voor jou noodlottige reflex-gebaren van verweer kunnen overgaan!”

Zoo ongeveer —: wakker liggend met de niet eindigende

kwelling van 'n rond je ooren musiceerende en je huid mishandelende Steekmug, pleeg je geen stenographische aantekeningen onder 't dek te maken! — zoo ongeveer keuvelde ik 'r op los. Soms, wrevelig-vermoeid, met meer aandacht voor de schoone en cerebrale theorie dan voor de minder idyllische werkelijkheid, gaf 'k mezelf 'n malschen tik ter plaatse, waar 'n nieuwe haard-van-jeuking dreigde te ontstaan en 'k deed m'n wankelmoedigen aard dan vele verwijten — soms, als 'n klassiek Christen (zijn dit niet de waarachtige heroën, die we thans nog benijden?) voelde 'k 't gezoem vlak bij m'n schedel — en bewoog niet — voelde 't neerstrijken op m'n voorhoofd — en bewoog niet — voelde den langzaam-zuigenden steek — en bewoog niet — voelde de fel-vinnige branding — en bewoog niet. Vloog ze weer rond, misschien zelf verbaasd over de lijdzaamheid bij 'n niet ingeslapen mede-dier, dan lag 't me op de lippen, om 'r te vragen of ze wel-verzadigd was — of 'k 'r nog eens kon dienen — en of ze eindelijk zoo goedertierend wou zijn me met m'n droomen en bladders alleen te laten... Ze vertikte 't laatste. 't Lichtend Kiek-klokje wees twee uur, half drie, drie uur — de uitgehongerde *Culex cantans* ontbeet, lunchte, middagmaalde, soupeerde en herhaalde 't nog vele malen. Toen, met den glimlach van 'n man, die 'n zelf-overwinning behaald heeft, stond 'k op, om m'n wonden met wat *véritable Eau de Cologne* van Boldoot te betten en keek vergenoegd naar den avondhemel. 't Maantje dreef tusschen indigo-donkere wolkjes — dan 'n zwaarmoedig-blauwe heuveling — dan 'n zilverwit-zonne-land — dan 'n vertroebeld-paarse, groteske dreig-kop met 'n vervloeienden, lila-schuimenden achtergrond — dan 'n teer-golvende sneeuwbedding...

Er zilverde al ergens 't geluid van 'n vogel en in 't zangerig-ijl geruisch van de blaren leek de breede adem der dichtbij zee te gaan.

„Het is 'n gratie en 'n vreugde te leven”, zei 'k tot mezelf met 't evenwicht van 'n man, die, al was 't ook maar 'n kleinigheid voor 'n ander dien dag had gedaan: „het is 'n genot en we kunnen niet dankbaar genoeg zijn, dat we met ons beetje vergankelijkheid tot het groote, majestueuze Complex behooren...”

Weer in het kreunend ledikant lei 'k nog even wakker — met de prettige aanvoeling, dat 'k niet volslagen eenzaam in 't kamer-vierkant ademde — dat 'n goed-doorvoed mede-dier zich met zekere mate van dankbaarheid in m'n dadelijke nabijheid bevond — ik zag haar zelfs 'n oogenblik in 'n aan den slaap voorafgaand visioen: zoo groot en zwaar-gebouwd als 'n mensch, met vleugels in plaats armen en met 'n slurf als van 'n olifant... En de oude zotternij drong zich aan me op, dat er geen hevig verschil tusschen ons bestond — tusschen de *Culex cantans* en 't tijdsverschijnseltje *Homo sapiens*, verzot op gezwam...

's Morgens zat ze op den spiegel, 't achterlijf rood en dik. En 'k liet haar na den volbrachten nacht-arbeid rustig slapen.

FATA MORGANA

Vroeg uit 't nest op den hooizolder gekropen, 't bruin-gesmoekt kluivertje tusschen de kiesstompjes van den tandloozen, scheefgespalkten, in de baardstoppels wrikkenden mond — l ng voor-ie de hette der koffiekom in den knokelgreep der ouwe vingers had gevoeld — smee-ie de onderdeur van de keuken open, en in de moddrige klompen stappend, lei-ie de hand voor de oogen, raak tegen de sprietige wenkbrauwen aan.

In 't kot, naast de mestvaalt, wroette 't zieke verken z'n snoet door de plankenspleet, de voorjaarslucht met de twee zwarte knol-gaten van z'n geelbonkigen neus in- en uit-spuierend — bij den greppel kakel-schreeuwden de pas gekortwiekte korhoenders — anders vlogen de hengsten de overzijwei op, kon je na de eieren fluiten! — en in 't omrasterd brokje kleiland achter 't erf, holden de biggen, nou ze den rook uit 't pijpje zagen, of ze den kolder in d'r kop kregen.

't Was 'n lekker daggie.

De groene pluisstekels van de twijgen schietende heg, 't malsch-jolig gras, 't kriskras gedaver der tierige waterspinnen, 't smeug gekwek der eenden, die met 'r donsjongen bij 't kroos naast 't vlondertje doken, 't opbotten van 'n vlamvend-gele boterblom, 't zilvrig dampen der knoppen aan de beuketakken — alles zee hoe de lente dik-op op komst was en an je eigen molme botten merkte je hoe de zomer in 't land begon te steken.

Links, in de glooi ng, lee 't dorp — zwarte, keduuke, om-zwamde daakjes, schoorsteen-wratten dof en goor-bruin — 'n pleisterwitting 'r tusschen en de kegel van den toren, niet afgebouwd, met 'n groenverweerd doodemans-kruisje...

As 'r niet op de erf van den „Schele" 'n bord had gestaan, vief

in de ruimte, boven 't gewriemel der dobbelsteenhuysjes, 't wijde, ruime, massieve bord met z'n reuzeletters *Ch a m p a g n e M e r c i e r*, letters as koeien, door 't zonlicht omsproeide, kloeke màns-letters, zou je 't dorp achter de knotwilgen en heesters haast niet gezien hebben...

Boem, boem, boem, boem — tegen de koepling der wolken an — sloeg de klok van den toren — zes uur — en gelijk, nooit te laat, op de menuut af zoo precies, of-ie an 'n touwtje liep, ronkel-snurkte de posttrein, langzamer stoomend, omdat de bocht daar begon, èn omdat de brug wel is open stong, over de baan langs 't dorp.

Enkel om dézen tijd 's morgens en om hallef zeven 's avonds stopte-ie an de halte, as d'r passagiers waren — anders gulpte-ie z'n roet en z'n smook, waartegen ze zoo de duvel in hadden, toen de weg an wier geleid, en toen de wilgen van jaren en jaren gekapt mosten worden.

Nou, z'n vaart inhoudend, tot 't signaal om wier gesmeten, grommelde-ie de bocht door — de stoomflarden der locomotief vlerkten 't weiland over, traag en verstuivend — en de lammeren, die bij d'r moer hulp hadden gezocht, bang as de dood voor 't ijzer gedrocht op den spoordijk, holden dol over mekander, bezeten tuimlend en springend, amper in d'r vaart door 't draadwerk gestuit.

't Dreunde nog zwak — dan wier 't stil. De eenden kwaakten, de musschen tjlpten, 't verken in 't kot boorde z'n snoet in de vertrapte modderbulten.

Nog altijd de hand tegen de naaldige wenkbrauwen, keek de boer naar de zij van 't dorp, naar den torenstomp, de morsige daken, de in 't zonlicht aankrijtende reuzeletters *Ch a m p a g n e M e r c i e r*.

„Champagne Mercier...”

As-ie in 't najaar niet zoo stom was geweest — as-ie niet zoo'n kop had getoond, had hij ze gehad — waren ze op zijn dak geweest — zou-ie ook tweemaal in 't jaar 'n postwissel van den bode hebben gekregen...

Nou was je d'r honderd tegen een te laat mee, al stong in de briefkaart...

Affijn, opschieten — oppassen da-je weer niet achter 't net vischte — dat de sikkretaris, die óók 'n kaart had gekregen — èn de koster je niet vóór waren, da-je over 'n maand of zoo niet overal in de kom van de gemeente borden met Champagne Mercier zag, da-ze je geen loer draaiden, en da-je ook op zoo'n makkelijke, dood-makkelijke manier centen van je dak op-haalde...

Binnen slobberde-ie gehaast z'n koffie, 'r de snee brood in sop-pend, en nog voor de boerin de beesten gevoerd had, klepte-ie 't hek bij den vlonder achter zich toe, en driftig 't versch-gestopt kluivertje bekauwend, bestapte-ie den grasrand van den weg, de slijkvorens van 't wagenpad, waar doorheen haast geen peerd na de regen van de laatste dagen de lasten kon stouwen, verstandig-lijk mijdend.

In de wei was al leven. De meid van den Heemraad sjokte met de melkemmers achter de heg — de knecht van Derksen wiede 't kruid tusschen de stoppels en langs den weg kwam 't honden-span van den bode, hijgend, blaffend, omdat 'n kees op een van de erven an had geslagen.

„Morgen, Merks!”, zee de bode, 'n rotting in de handen — en z'n logge beenen schokten met elk gezwiep van de kar.

„Morgen!” knikte de boer, en in de hernieuwde stilte stapte-ie vlugger an, de togevroren plasjes — nachtvorsten waren d'r nog! — met de beklonken hoeven van z'n hakken verbrijzelend.

't Was 'n heel end te vroeg. Om negen, had de reiziger geschreven. Maar jawel! De sikkretaris, de bakker, de veldwachter, de schoolmeester, de koster — alles loerde op den postrein — op den vent, die de daken bij de bocht van 't spoor met z'n storme advertenties, waarvan je niet dät snapte, vol kwam stopper..

Was je over je tijd, dan had-ie je nie-meer noodig...

Of-ie gelijk had gehad!

In de gelagkamer van 't dorpslogement, dat voor 'n half jaar zelden, zelden 'n gast had geherbergd, omdat geen reiziger 't in z'n hersens kreeg in 't armoedorpje af te stappen of uit te pakken — hadden ze niet sinds jaar en dag alles uit de stad door den bode betrokken? — in de propere gelagkamer met z'n verschoten

zakbiljart, z'n blank-geschuurde tafels, matten stoelen, queue-standaard, buffet en keurig-geëncadreerde lijst van de dorpsfanfare, die 'r iederen Zaterdag bij biertjes-met-suiker en chocola voor de geheel-onthouders en de jonges-benejen-de jaren, rippeteerde — in de as 'n Zondagsche kamer opgeruimde gelagkamer, dicht op 't zonbeplast raam bij de hor met de gelig-verdrabde letters, zaten ze — de notabelen, de concurrenten, en omdat de waard niet van de lucht konikken, dronken ze flesschies gerste, kletsten ze over 't weer en dampten ze pijpen, dat de doffer bij 't buffet 'r geen asem door kreeg.

„Morgen!”

„Morgen!”

„Morgen!”

Even lei 't hortend gesprek — even belurkten ze de reutlende pijpen — even keken ze naar de raamhor en naar de zandkrullen van den withouten vloer.

Toen, terwijl Haverman 'n schriel glas gerstebier, zonder 'n schamper borrelinkje, op de tafel naast, de andere glazen zette, en Merks met 'n gezicht, dat niks te vertellen had, dat aan 't kluiver-tje vastgegroeid leek, in diepste eenzelvigheid bleef piekeren, begon de doffer koerend z'n veeren te gladden, en de bakker, die anders om dezen tijd in 't nog warme bed van z'n vrouw kroop, geeuwde hardop, dat-ie nog best na z'n winkel over kon steken, want dat de vent-van-de-advertenties toch niet voor over 'n dik uur te hebben was.

„We kennen allemaal 'n loopie gaan doen,” zee de koster: „is-ie werachentig gaan slapen, Haverman?”

„Ja,” zee de waard, ook 'n stoel bij-schuivend: „om zes is-ie an kommen zetten — om kwart over lee-ie onder de wol!... Stads-lui, mot je denken! Dat noemen ze nacht: 's morgens vroeg, hëhëhë...”

„Ken jouw dak zoo'n toestel houden, Merks?” vroeg de veldwachter, opstaand om z'n pruimsap in den roodaarden bak naast de deur te loozen.

Met kwam schoolmeester binnen.

„Morgen!”

„Morgen, meester!”

„Mooi weer, wat?”

„Ja, ja — maar de nachtvorst...”

„Het 't vannacht nog gevoren...?”

„Nou niet mis, meester...”

Weer, bij 't geblaas van de pijpen en 't slaaprig gedwaal van de oogen, lei 't gesprek.

Nou waren ze compleet.

Meer sollecetanten waren d'r niet.

De magere sikkretaris, die met negen kinders van de gemeentelijke toelage most toekomen zat naast den bakker, die geen twaalef brooijen per dag sleet, omdat ieder in 't dorp z'n eigen vorm had, z'n eigen meel bij den kruijenier-burgemeester kocht, z'n eigen gist insloeg en zoo den boel bij hèm in den oven lieten steken, tweemaal in de week — de veldwachter, ook met negen kinders en 'n vrouw, die al tweemaal geopereerd was geworden (eens in de week zeker kwam de dokter uit de stad voorgerejen!) rookte z'n pijp naast den gelen, kleinen, manken koster, die zonder de stoven van de kerk armoe zou hebben gelejen — de schoolmeester, dik in de zestig, die in z'n vrije uren op 't land werkte, om 'r wat bij te verdienen, kauwde 'n zwart-grauwe sigaar naast den geduldig zwiigenden, geen woord beweren den Merks. Enkel de waard, die an hartvervetting lee, kwaal van vader op vader, zag 'r welgedaner, doorvoeder, meer-in-den-vleesche uit, en terwijl-ie met de gemakkelijkerheid van 'n man gewend met menschen om te gaan, af en toe z'n keel schraapte en, 't zwiigen poogde te verkassen, dacht-ie an den voorsprong op de anderen, omdat-ie den reiziger voor-ie boven in 't kille bed was gestapt 'n bod van tien gulden minder as de „Schele” met z'n Champagne Mercier had gedaan.

Om half tien zaten ze 'r nog — bij d'r tweede glas gerste.

Alleen de schoolmeester, die z'n school niet verzuimen kon, was 'r vandoor, na in 'n handschrift, dat geen tweede in 't dorp 'm verbeterde — den secretaris niet te na gesproken! — 'n fatsoenlijke offerte te hebben gedaan. En dan: mekaar onderkruipen zouden ze niet. Bakker, veldwachter, sikkretaris, koster, waard en Merks hadden den prijs vastgesteld. Allemaal tien gulden minder as bij

den „Schele”. Wou-die nòg lager, dan kreeg-ie geen twééde bord in 't dorp....

„Ik zou willen weten,” redeneerde de veldwachter, stijf van 't zitten: „hoe ze zoo met centen smijten om je 'n bord, dat met timmeren en verven 'n duit kost, thuis te sturen en je ieder jaar vijftig gulden huur toe te betalen... Dan mot 'r toch an die chempanje verdiend worden!”

„Ja, ja,” zee de waard: „daar zit 't 'm in! An zoo één kruik van dat goed, het 'n waard in de stad meer as ik an de heele vertering van de „Fanfare”...”

„Ken niet,” zee de bakker: „jij schenkt Zaterdag an gerste en an klare...”

„'k Schenk Zaterdag geen klare!”

„Wat kost dan zoo'n flesch chempanje mersier?”

„Weet ik dat?”

„Nou ik zou 't niet lusten,” zee de kosten: „da's net as met sigaren... Je betaalt van de acht of van de tien of van de twaalef — en knap as je in 't donker, as je niet weet hoe ze geprijsd staan, 't onderscheid proeft!”

„Da's klessen!” viel de waard geprikkeld uit: „as jij 't onderscheid tusschen 'n segaar van de acht of van de twaalef niet ken ruiken, dan ben jij geen rooker!”

„Daar doe ik 't om!” hield de kosten vol: „daar doe ik 't om tien glazen bier, dat as jij hier de lamp uit blaast, en ik jou op 't gevoel af laat rooken...”

„Dat voel ik op de tast!” zee de waard stellig: „enkel an de vorm weet je al...”

„An de vorm? En as 'k je 'm in 'n pijpie geef?... Nee, hoor! Je betaalt voor je verbeelding, wat jij, veldwachter?... As ik jou 'n segaar van 'n gulden of een van 'n cent geef, durf jij dan in 't donker te zweren...?”

„Bestaan niet van 'n gulden!” zee de veldwachter: „maar of 'n segaar stinkt of dat-ie niet stinkt — dat wil ik je wel op 'n briefje geven...!”

„Ik mot niks van segaren hebben!” zee ook Merks, z'n kluivertje tegen den tafelrand leegkloppend: „as ik me pijp stop weet ik wat ik d'r in doe, en in 'n sigaar mot je d'r na rajen...”

„Dat mot je allemaal leeren!” zee de waard geprikkeld: „wat je niet geleerd het, ken je niet... Ik rook weinig, zelden — voor me hart, maar as 'k d'r een opsteek, wil ik weten dat 't 'n goeie is...”

„'n Goeie! 'n Goeie, hèhèhè!” hoonde de koster, die in geen menschenleeftijd anders as pijpen gesmookt had: „ik zel jou aard-appelschillen zóó in 'n dekblad rollen, da-je d'r 'n eed op doet...”

„Jesus!” zette de waard gehumeurd in.

Toen kwam de afleiding.

De reiziger opgestaan, sliepte de gelag-kamer in.

En toen-ie met twee eieren en 'n portie geldersche worst had ontbeten, dee-ie op z'n elf-en-dertigst, niet gehaast, omdat z'n trein pas om half zeven ging — de dag was niet door te komen in dat gat bij die kaffers, z'n zaken.

Met den sikkretaris sloot-ie voor vijf-en-twintig gulden af — en dat duurde 'n uur, omdat-ie erst mee na 't woninkje naast den spoordijk most, om zich te overtuigen — met den bakker verdraaide-ie 't, omdat je van af de rails, zelfs op 't dak niks kon zien — met den veldwachter flikte-ie 't voor 'n tientje in 't half-jaar — met den koster, die elken nacht minstes driemaal door 't rangeeren wakker geschrikt wier voor vijftien — met den schoolmeester voor net zooveel as met den „Schele” — en met Merks voor... twee-en-dertig!

Ze deëen allemaal taai en hardnekkig, maar toen de contracten voor werden gelegd, weigerde niemand z'n handteekening, omdat je d'r niks bij waagde, omdat je geen onkosten had en omdat 't bord van de Champagne Mercier ze stak...

Zoo gebeurde 't in 't armoedorp met z'n paar honderd zieltjes — 't dorp, dat voor 'n jaar nauwlijks bestaan had, dat midden in den fleurigen zomer elk toerist van uit z'n coupé-raam monsterborden met reclame voor Champagne Mercier — Manolicigaretten — Lindt's Chocolate — Vulpenhouders — Pianola's zag.

Op 't erf van Merks, naast 't verkenkot stond 'n reuzestelling voor Maggi's-soep.

't Waren allemaal dingen, die niemand in 't dorpske kende, maar

bij zonnige dagen stond 't met vlamrende letters tegen 't wolken-transparant...

En als ze in de gelagkamer bij Haverman achter de horren zaten, keken ze mekander vergenoegd an over den vooruitgang van d'r plaats in de Wereld.

In deze serie zullen o. a. verschijnen:

Dodnette – De Complimenten van Henk / Voetje
 – Zalig dagje buiten – Carnegie / Het Raadsel –
 Schaduwspeel – Klein Verraad / Angstig geheim
 achter het bed – Het Wonderhok – Sprookje van
 't lichtende hart / Van Liefde en tanden – Eerste
 Geschenk I/II / Pour tant d'amour – Eerste Kus
 – Het Geschenk / Hoog Bezoek – Ultimatum –
 Heldemaag / Intiem Diner – Variation musicale –
 Ideaaltjes